

O. Franciszek Małaczyński OSB, Tyniec

MODLITWY MSZALNE

Najuroczystsza częścią liturgii mszalnej jest wielka modlitwa eucharystyczna czyli Kanon. Na drugim miejscu należy wymienić modlitwy, które celebrans odmawia na zakończenie innych części Mszy św. Ostatnio ustalono nowe nazwy tych modlitw, które nawiązują do tradycji i lepiej określają ich znaczenie, niż nazwy stosowane w mszale potrydenckim.

Obrzędy wejścia, kończą się oracją, obrzędy przygotowania darów zamyka modlitwa nad darami (*Oratio super oblata*), na zakończenie obrzędów komunii odmawia się modlitwę po komunii (*Oratio post Communionem*). Te trzy modlitwy mszalne pozostają we wzajemnym związku i podlegają takim samym przepisom.

Według pierwotnej tradycji obrządku rzymskiego celebrans odmawiał tylko jedną modlitwę związaną z formularzem mszy. Równoległy rozwój Mszy o tajemnicach Pańskich oraz o Świętych spowodował powstanie zwyczaju dołączania modlitw z innych formularzy mszalnych, jako tzw. wspomnienie. Odnowa liturgiczna zmierza do przywrócenia pierwotnej tradycji i dlatego stopniowo ogranicza się wspomnienia.

PODZIAŁ WSPOMNIEŃ WE MSZY ŚW.

Obowiązujący Kodeks rubryk dzieli wspomnienia na nieodłączne, (zachodzące w Mszach o świętych Apostołach Piotrze i Pawle) uprzywilejowane i zwykłe.

W Mszach o św. Piotrze i o św. Pawle do modlitwy z dnia dodaje się modlitwę drugiego Apostoła pod wspólnym zakończeniem, jeśli zaś trzeba dodać modlitwę o jednym Apostole do innej Mszy jako wspomnienie, bezpośrednio po niej dołącza się modlitwę o drugim Apostole. Te dwie modlitwy uważa się za złączone w jedną do tego stopnia, że przy ustaleniu ilości modlitw liczy się je jako jedną.

Uprzywilejowane są wspomnienia: a) niedzieli, b) dnia liturgicznego I klasy, c) dni w oktawie Bożego Narodzenia, d) Suchych dni wrześnieńowych, e) dni powszednich Adwentu, W. Postu i Męki Pańskiej, f) Litanii większej we Mszy.

Wszystkie inne wspomnienia są zwykłe.

Na uwagę zasługuje wyjątkowe potraktowanie Mszy konwentalnej. Ponieważ Kodeks rubryk uważa ją za część służby Bożej w chórze, odmawia się w niej wszystkie wspomnienia, które odmówiono w Laudes. Natomiast do wszystkich innych Mszy odnoszą się zasady ustalone w nr 111 Kodeksu rubryk, które należy uzupełnić w oparciu o przepisy o wotywach.

LICZBA MODLITW

Po modlitwie Mszy dopuszcza się:

a) w dni I klasy, w Mszach wotywnych I klasy i w Mszach śpiewanych: modlitwę przepisaną pod jednym zakończeniem i jedno wspom-

nienie uprzywilejowane; wyjątek stanowi Msza na konsekrację kościoła, która wyklucza nawet wspomnienie uprzywilejowane;

b) w niedziele 2 klasy: wspomnienie święta 2 klasy;

c) w inne dni 2 klasy i w Mszach wotywnych 2 klasy: jedno wspomnienie uprzywilejowane lub zwykłe;

d) w dni liturgiczne 3 i 4 klasy oraz w wotywach 3 i 4 klasy: dwa wspomnienia.

Opuszcza się wspomnienie, które przekracza ilość ustaloną dla poszczególnych klas. Nigdy nie odmawia się więcej niż trzy oracje. Należy również pamiętać o zasadach ustalonych w nr 112 Kodeksu rubryk o wykluczeniu wspomnień wskutek identyczności osoby lub misterium.

SPOSÓB ODMAWIANA MODLITW

Wspomnienie odmawia się pod jednym zakończeniem z modlitwami Mszy lub pod odrębnym zakończeniem. Dążenie do uproszczenia obrzędów mszalnych przyczyniło się do pomnożenia wypadków odmawiania modlitw pod jednym zakończeniem. Ten sposób został przepisany w różnych okolicznościach życia Kościoła, które należy podkreślić w specjalny sposób, chociaż nie jest przewidziana specjalna Msza, lub odprawienie jej jest niemożliwe. Pod jednym zakończeniem z modlitwami Mszy odmawia się:

a) modlitwy obrzędowe związane z udzielaniem sakramentów i sakramentaliów;

b) modlitwy z Mszy wotywnych 1 i 2 klasy, która napotkała przeszkodę;

c) wspomnienie nieodłączne;

d) modlitwy w dniu koronacji papieża oraz w rocznice papieskie i biskupie;

e) modlitwy w rocznicę własnych święceń kapłańskich;

f) modlitwy o Najśw. Sakramencie w Mszach, które na podstawie indultu odprawia się przy ołtarzu wystawienia, byleby nie przypadła niedziela, ani Oficjum, Msza lub wspomnienie o Chrystusie Panu.

Nie podaje zasad o przenoszeniu modlitw rocznicowych, które napotkały przeszkodę, ponieważ zasady te podaje jasno Kodeks rubryk. Ponieważ pod jednym zakończeniem można odmówić tylko dwie oracje, w rocznicę koronacji Papieża Pawła VI przypadającą 30 czerwca, modlitwę za papieża odmawia się pod odrębnym zakończeniem.

Pod odrębnym zakończeniem odmawia się:

a) wspomnienie wynikające ze spotkania się dni liturgicznych;

b) modlitwę nakazaną przez ordynariusza miejscowego lub przez proboszcza;

c) modlitwę dodaną przez celebransa w Mszach czytanych w dni 4 klasy oraz w Mszach za zmarłych 4 klasy.

Dobrze pamiętamy czasy, w których mszał przepisywał odmawianie modlitw okresowych, a ogólna ilość modlitw mszalnych mogła dojść do siedmiu. Obecnie modlitwy okresowe zostały zniesione, możliwość nakazywania dodatkowej modlitwy bardzo ograniczona, a ilość modlitw mszalnych ograniczona do trzech. Wprowadzenie specjalnych formularzy mszalnych przy udzielaniu sakramentów i sakramentaliów oraz uproszczenie kalendarza może doprowadzić do całkowitego zniesienia wspomnień we Mszy świętej.